

355.2
М 54

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОВІТРЯНИХ СИЛ ім. І. КОЖЕДУБА

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

для науково-педагогічних
працівників щодо
проведення практичних
занять вночі

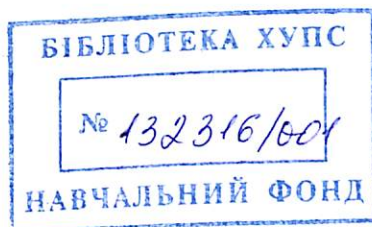
*А. Гризо
О. Колеснік
С. Ковалевський
І. Невмержицький
В. Іванілов*

www.hups.mil.gov.ua

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОВІТРЯНИХ СИЛ імені ІВАНА КОЖЕДУБА

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
для науково-педагогічних працівників
щодо проведення практичних занять вночі

За загальною редакцією канд. техн. наук, доц. А. А. Гризо

Харків
2020

УДК 623.762:621.396.96(076)
М54

Затверджено до видання вченою радою Харківського національного університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба (протокол № 15 від 06.11.2018 р.)

Автори: А. А. Гризо, О. М. Колеснік, С. М. Ковалевський, І. М. Невмержицький, В. В. Іванілов.

Рецензенти: М. А. Павленко, доктор технічних наук, професор;
С. М. Піскунов, кандидат технічних наук, доцент

М54 Методичні рекомендації для науково-педагогічних працівників щодо проведення практичних занять вночі / А. А. Гризо, О. М. Колеснік, С. М. Ковалевський та ін. ; за заг. ред. А. А. Гризо. – Х. : ХНУПС, 2020. – 40 с.

Методичні рекомендації розроблені з метою надання допомоги науково-педагогічним працівникам та інженерно-технічному складу навчально-тренувальних комплексів у підготовці до проведення практичних занять на техніці вночі та їх технічного забезпечення.

Рекомендації містять систематизований виклад інформації щодо особливостей проведення практичних занять вночі, а також узагальнений досвід експлуатації РЛС 19Ж6 у складі *орля* під час використання за призначенням у зоні ООС (АТО).

Інформація, викладена в рекомендаціях, надасть допомогу науково-педагогічним та інженерно-технічним працівникам досконало оволодіти особливостями проведення практичних занять уночі, організовувати нічні заняття і впевнено управляти діями тих, хто навчається.

УДК 623.762:621.396.96(076)

© Гризо А. А., Колеснік, О. А., Ковалевський С. М.,
Невмержицький І. М., Іванілов В. В., 2020

© Харківський національний університет
Повітряних Сил імені Івана Кожедуба, 2020

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ДО ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ ВНОЧІ.....	6
1.1. Загальні положення.....	6
1.2. Рекомендації щодо підготовки практичного заняття вночі.....	7
1.3. Рекомендації щодо організації проведення практичного заняття вночі.....	10
1.4. Рекомендації щодо підвищення ефективності проведення практичного заняття вночі.....	15
2. ДОВІДКОВИЙ МАТЕРІАЛ ЗА ДОСВІДОМ ДІЙ ПІДРОЗДІЛІВ У ХОДІ ООС (АТО) ДЛЯ УРАХУВАННЯ ПРИ ПЛАНУВАННІ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ ВНОЧІ.....	18
2.1. Загальні особливості дій уночі.....	18
2.2. Досвід нічних дій підрозділів, залучених до проведення ООС (АТО).....	22
2.3. Особливості розгортання техніки на позиції підрозділу вночі.....	25
2.4. Досвід застосування засобів введення противника в оману.....	27
2.5. Особливості маршу вночі.....	29
ПІСЛЯМОВА.....	38
ЛІТЕРАТУРА.....	39

ВСТУП

Матеріал методичних рекомендацій викладений відповідно до програми навчальних дисциплін “Бойове застосування РЛС РТВ”, “Озброєння та військова техніка РТВ” і “Організація технічної експлуатації РЛС РТВ” та розрахований у першу чергу на підготовку курсантів, які навчаються за спеціалізацією “Радіолокаційні засоби інформаційного забезпечення військ (сил)”. Крім того, методичні рекомендації можуть бути використані під час підготовки офіцерів запасу із числа студентів за військово-обліковими спеціальностями “Технічне забезпечення радіотехнічних засобів протиповітряної оборони” та “Застосування радіотехнічних засобів з’єднань, військових частин і підрозділів протиповітряної оборони”, а також слухачами під час проходження курсів підвищення кваліфікації.

Досвід застосування підрозділів радіотехнічних військ під час проведення операції об’єднаних сил та антитерористичної операції на території Луганської й Донецької областей (ООС (АТО)) довів необхідність ведення дій не тільки вдень, але і вночі. Нічний час доби забезпечує раптовість та прихованість їхнього проведення. Однак реалізація цих дій пов’язана з деякими обмеженнями, що впливають на застосування озброєння і військової техніки та дії особового складу. Для підрозділів радіотехнічних військ, у першу чергу це стосується здійснення маршу, розгортання (згортання) техніки та організації наземної охорони позиції підрозділу.

У нічний час істотно обмежується видимість і дальність виявлення об’єктів спостереження, знижуються можливості з оцінки кольору та конфігурації об’єктів і місцевих предметів, ускладнені пересування та орієнтування, погіршуються організація й управління діями підрозділу, знижується ефективність застосування більшості видів зброї.

Ніч не може бути причиною зниження активності дій. Навпаки, нічну темряву потрібно використовувати для подальшого нарощування можливостей угруповання радіотехнічних військ, насамперед, за рахунок здійснення маневру силами та засобами.

Загалом досвід ООС (АТО) свідчить про те, що безперервне ведення бойових дій уночі стає об’єктивною необхідністю, а такі дії – звичайними діями військ. Тому підрозділи повинні навчатися виконувати бойові завдання в нічних умовах так само, як і вдень.

На навчання діям підрозділів уночі витрачається приблизно третина навчального часу. Але для цього потрібна кропітка всебічна підготовка науково-педагогічних працівників та інженерно-технічного складу. Найбільш важливим є набуття курсантами практичних умінь здійснювати ма-

рші в нічний час, організовувати і проводити розгортання (згортання) РЛС, облаштовувати позицію та орієнтувати РЛС.

При розгляді навчального матеріалу акцент робиться на особливостях підготовки до нічного практичного заняття, його організації та проведення, дотримання всіх вимог техніки безпеки й забезпечення прихованості. Такий підхід є і доцільним, і необхідним, оскільки РЛС 19Ж6 входить до складу *орляв*, що використовуються за призначенням на відстані 10 – 20 км від лінії розмежування та потрапляють у зону виявлення технічних засобів розвідки, протидія яким вимагає від обслуги чіткого й усвідомленого розуміння своїх дій. Методичні рекомендації можуть бути корисними на етапі підготовки бойової обслуги до виконання завдань за призначенням у зоні ООС (АТО).

Матеріал цих рекомендацій підготовлений групою викладачів кафедри бойового застосування радіотехнічного озброєння. Загальна редакція навчального видання виконана кандидатом технічних наук, доцентом А. А. Гризо.

Автори висловлюють щиру подяку викладачам кафедри бойового застосування радіотехнічного озброєння за цінні зауваження і поради при написанні методичних рекомендацій.